

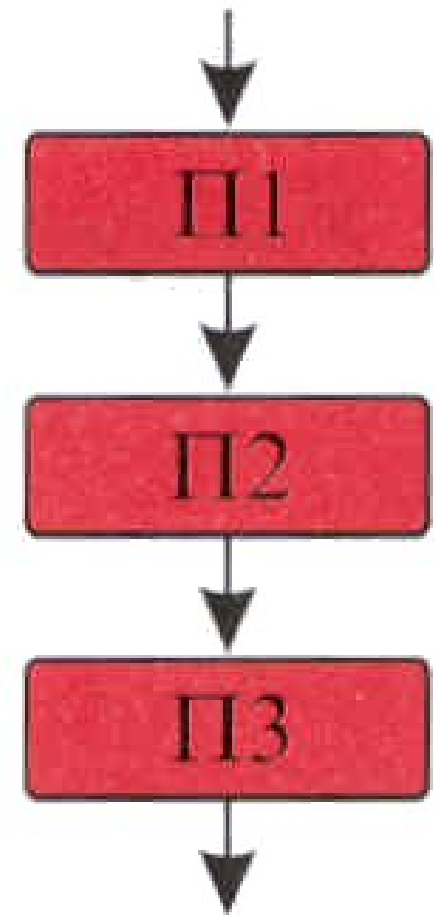
Θεματική ενότητα 4:
Έλεγχος ροής –
Προτάσεις υπό συνθήκη
διακλάδωσης

Προτάσεις ελέγχου ροής

Ο πιο συνηθισμένος τρόπος εκτέλεσης είναι ο **ακολουθιακός**:

δύο ή περισσότερες προτάσεις βρίσκονται διατεταγμένες η μία μετά την άλλη και εκτελούνται διαδοχικά.

Προτάσεις ελέγχου ροής

- Ωστόσο, ορισμένες φορές επιβάλλεται να γίνουν λογικές επιλογές (με χρήση λογικών τελεστών και τελεστών συσχέτισης).
- Παράδειγμα:
ΕΑΝ στο σηματοδότη βρίσκεται ο *ΓΡΗΓΟΡΗΣ*
ΤΟΤΕ μπορείς να διασχίσεις την οδό
ΑΛΛΙΩΣ περίμενε αλλαγή του σηματοδότη
- Για να επιτευχθεί οποιαδήποτε διαφοροποίηση από την ακολουθιακή εκτέλεση απαιτούνται ειδικές κατασκευές. Ορισμένες από αυτές τις κατασκευές διασφαλίζουν ταυτόχρονα τη δόμηση του προγράμματος, με κύριο στόχο: *η δομή του πηγαίου κώδικα να μας βοηθά να κατανοήσουμε τι κάνει το πρόγραμμα.* Οι κατασκευές διακρίνονται σε δύο βασικές κατηγορίες:
  - 1) την *επανάληψη* (looping)
  - 2) την *υπό συνθήκη διακλάδωση* (conditional branching)

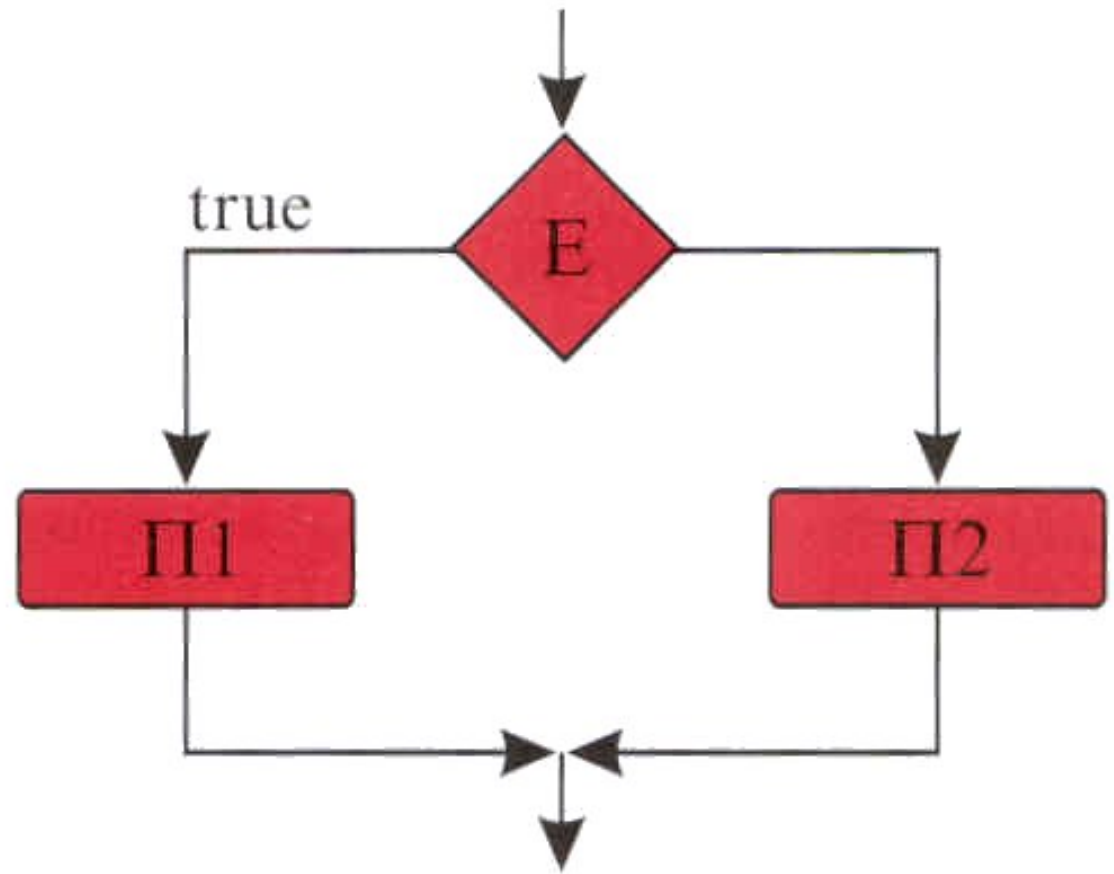
Προτάσεις ελέγχου ροής στη C

- Προτάσεις διακλάδωσης υπό συνθήκη
if – else
switch case
- Προτάσεις επανάληψης
while
do while
for
- Προτάσεις διακλάδωσης χωρίς συνθήκη
break
continue
goto

Επιλεκτική εκτέλεση δύο προτάσεων

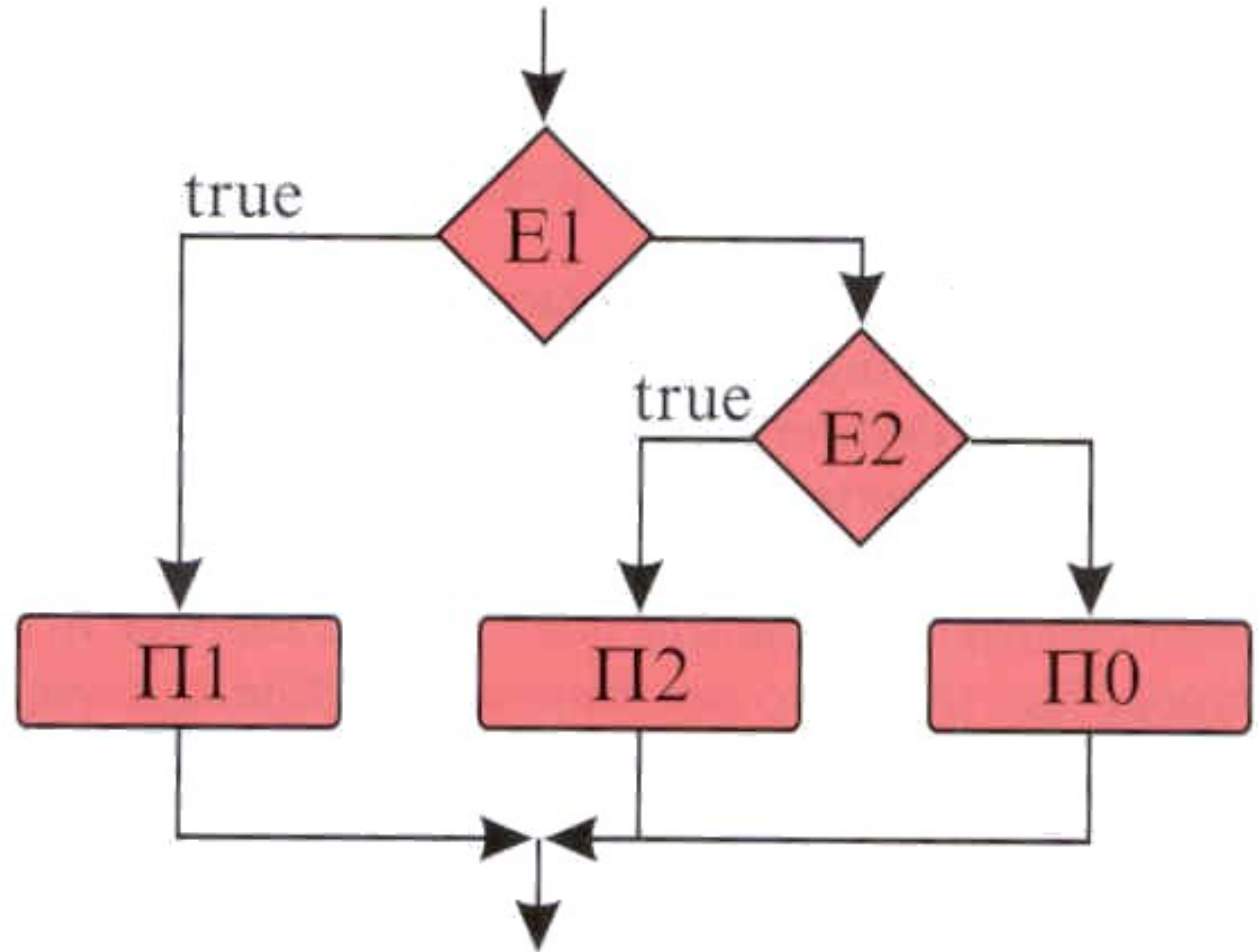
if E1 then Π1 else Π2

Επιλεκτική εκτέλεση πολλών προτάσεων με ένθεση

if	E1	then	Π1
else if	E2	then	Π2
else			Π0

Παράδειγμα: Να περιγραφεί με ψευδοκώδικα η διεργασία που πρέπει να ακολουθήσει ο υπολογιστής για να διαπιστώσει κατά πόσο ένα δεδομένο έτος είναι δίσεκτο ή όχι.

Να χρησιμοποιηθεί η κατασκευή *if – else*.

Λύση:

Εάν αναπαρασταθεί το έτος με την ακέραια μεταβλητή **year** και ο **τελεστής υπολοίπου** (*modulo*) με το σύμβολο **%**, η περιγραφή μπορεί να γίνει ως ακολούθως:

IF ((year % 400) == 0) THEN το έτος είναι δίσεκτο

ELSE IF ((year % 100) == 0) THEN το έτος δεν είναι δίσεκτο

ELSE IF ((year % 4) == 0) THEN το έτος είναι δίσεκτο

ELSE το έτος δεν είναι δίσεκτο

Εναλλακτικά, ξεκινώντας από την περίπτωση το έτος να μην είναι δίσεκτο, η οποία καλύπτει την πλειοψηφία των ετών, έχουμε επιτάχυνση της εκτέλεσης του κώδικα, καθώς – εν γένει – διενεργούνται λιγότεροι έλεγχοι:

```
IF ((year % 4) != 0) THEN το έτος δεν είναι δίσεκτο  
ELSE IF ((year % 400) == 0) THEN το έτος είναι δίσεκτο  
ELSE IF ((year % 100) == 0) THEN το έτος δεν είναι δίσεκτο  
ELSE το έτος είναι δίσεκτο
```

Πλειοψηφία των ετών

Υπό συνθήκη διακλάδωση *if - else*

Μία δήλωση, τρία τμήματα:

συνθήκη

```
if (light_color==green)
```

```
{
```

```
    cross_the_street();
```

```
}
```

```
else
```

```
{
```

```
    wait_for_light_to_change();
```

```
}
```

Σε απλή πρόταση τα άγκιστρα περιττεύουν

Υπό συνθήκη διακλάδωση *if - else*

Μία δήλωση, τρία τμήματα: συνθήκη

```
if (light_color==green)
```

```
{
```

```
    cross_the_street();
```

```
}
```

```
else
```

```
{
```

```
    wait_for_light_to_change();
```

```
}
```

ΑΛΗΘΕΣ (TRUE) ΤΜΗΜΑ : μία πρόταση ή
ένα μπλοκ προτάσεων

Υπό συνθήκη διακλάδωση *if - else*

Μία δήλωση, τρία τμήματα: συνθήκη

```
if (light_color==green)
```

```
{
```

```
    cross_the_street();
```

```
}
```

```
else
```

```
{
```

```
    wait_for_light_to_change();
```

```
}
```

ΑΛΗΘΕΣ ΤΜΗΜΑ : μία πρόταση ή ένα μπλοκ προτάσεων

ΨΕΥΔΕΣ (FALSE) ΤΜΗΜΑ : μία πρόταση ή ένα μπλοκ προτάσεων

Υπό συνθήκη διακλάδωση *if - else*

- Μερικές φορές δεν υπάρχει *else*, δηλαδή δεν υπάρχει ΨΕΥΔΕΣ τμήμα:

- Παράδειγμα:

```
if (gas_tank_empty == TRUE) fill_up_tank();
```

Εάν η συνθήκη είναι ψευδής (π.χ. το ντεπόζιτο της βενζίνης είναι άδειο) δε γίνεται καμία ενέργεια.

Υπό συνθήκη διακλάδωση *if - else*

- Όταν υπάρχουν περισσότερα από δύο τμήματα και απαιτούνται ένθετες (φωλιασμένες) προτάσεις *if/else*.
- Μπορεί να αντικατασταθεί το ζεύγος

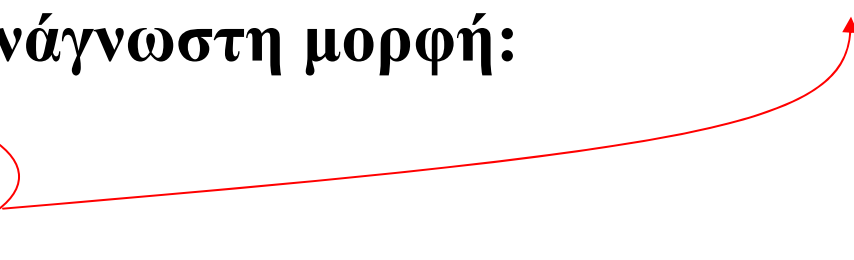
```
else {  
    if (συνθήκη) {  
        προτάσεις; }  
}
```

Π.χ.

```
if (people<5) <get a car>;  
else if (people<15) <get a van>;  
else if (people<50) <get a bus>;  
else <cancel_event>;
```

με την περισσότερο ευανάγνωστη μορφή:

```
else if (συνθήκη) {  
    προτάσεις;}
```


Προτάσεις υπό συνθήκη διακλάδωσης

- `if (συνθήκη) πρόταση ;`

- ```
if (συνθήκη)
{
    προτάσεις;
    προτάσεις; ...
}
```

- ```
if (συνθήκη)
{
    προτάσεις;
    προτάσεις;...
}
else
{
    προτάσεις;
    προτάσεις;...
};
```

3 μορφές

Σημειώστε ότι η **συνθήκη** βρίσκεται πάντοτε ανάμεσα σε παρενθέσεις,

Όλα τα ΑΛΗΘΗ τμήματα και όλα τα ΨΕΥΔΗ τμήματα είναι μία μόνο πρόταση ή ένα μπλοκ προτάσεων }

Παράδειγμα: Να γραφεί πρόγραμμα που υπολογίζει το μέγιστο ανάμεσα σε τρεις ακέραιους

```
#include <stdio.h>
```

```
void main() {
```

```
    int a,b,c;
```

```
    scanf(“%d\n”,&a); scanf(“%d\n”,&b); scanf(“%d\n”,&c);
```

```
    if (a>b) {
```

```
        if (a>c) printf( “max(%d,%d,%d) = %d\n”,a,b,c,a );
```

```
        else printf( “max(%d,%d,%d) = %d\n”,a,b,c,c );
```

```
    }
```

```
    else if (b>c) printf( “max(%d,%d,%d) = %d\n”,a,b,c,b );
```

```
    else printf( “max(%d,%d,%d) = %d\n”,a,b,c,c );
```

```
}
```


Υποθετικός τελεστής

Ο υποθετικός τελεστής (`?:`) αποτελείται από δύο σύμβολα. Ανήκει στην κατηγορία των τελεστών που αποτελούνται από συνδυασμό συμβόλων και δεν ακολουθούν καμία από τις postfix, prefix ή infix σημειογραφίες. Όταν τα σύμβολα ή οι λέξεις του τελεστή είναι διάσπαρτα στους τελεστέους στους οποίους εφαρμόζεται ο τελεστής, λέμε ότι ο τελεστής είναι σε **μεικτή σημειογραφία** (mixfix notation).

Υποθετικός τελεστής (συνέχεια)

- Η έκφραση που σχηματίζει ο υποθετικός τελεστής έχει τη μορφή:

$\text{εκφρ1} \text{ ? εκφρ2 : εκφρ3}$

- Η τιμή της παραπάνω έκφρασης είναι η τιμή της **εκφρ2**, εάν η **εκφρ1** είναι αληθής, αλλιώς είναι η τιμή της **εκφρ3**.

- Η **εκφρ1** αποτελεί τη συνθήκη ελέγχου. Έτσι η έκφραση

$x > z \text{ ? } x \text{ : } z$

- έχει τιμή **x**, εάν το **x > z** είναι αληθές, διαφορετικά έχει τιμή **z**.

Παράδειγμα: Να γραφεί κώδικας που βρίσκει το μεγαλύτερο δύο και τριών ακεραίων αριθμών και τον τυπώνει.

Δύο αριθμοί:

```
printf( "maximum is %d\n", (num1>num2)?num1:num2 );
```

Τρεις αριθμοί:

```
max=(num1>num2?num1:num2) > num3 ? (num1>num2?num1:num2):num3;  
printf( "maximum is %d\n", max );
```

*Προκύπτει ένας αριθμός και συγκρίνεται με τον **num3**. Εάν ισχύει η ανισότητα αυτός ο αριθμός θα τυπωθεί ως μέγιστος, αλλιώς ο **num3**.*

Υπό συνθήκη διακλάδωση *switch()*

```
switch(έκφραση)
{
  case (σταθ.-έκφρ. 1):
    προτάσεις;
    break;
  case (σταθ.-έκφρ. 2):
    προτάσεις;
    break;
  default:
    προτάσεις;
    break;
}
```

•Όταν υπάρχουν πολλές ένθετες προτάσεις *if* ή *elseif*, υπάρχει δυσκολία στην ανάγνωση και καθυστέρηση στην εκτέλεση.

•Τότε προτιμάται η χρήση της *switch()*.

switch() (συνέχεια)

- Η πρόταση *switch* επιτρέπει τον προσδιορισμό απεριόριστου αριθμού διαδρομών ανάλογα με την τιμή της έκφρασης.
- Υπολογίζεται η έκφραση και η τιμή της συγκρίνεται διαδοχικά με τις σταθερές εκφράσεις (*σταθ.-έκφρ. 1, σταθ.-έκφρ. 2, ...*). Ο έλεγχος μεταφέρεται στις προτάσεις που είναι κάτω από τη σταθερά έκφραση με την οποία ισούται η τιμή της *έκφρασης*.
- Εάν δεν ισούται με καμία από τις σταθερές εκφράσεις, ο έλεγχος μεταφέρεται στις προτάσεις που ακολουθούν την ετικέτα *default*, εάν αυτή υπάρχει, αλλιώς στην πρόταση που ακολουθεί το σώμα της *switch*.

switch() (συνέχεια)

- Η πρόταση ελέγχου *break*, η οποία υποδηλώνει άμεση έξοδο από τη *switch*, είναι προαιρετική. Εάν αυτή λείπει, η εκτέλεση των προτάσεων που ακολουθούν την επιλεγείσα ετικέτα θα ακολουθήσει από την εκτέλεση και των προτάσεων και των επόμενων *case* ετικετών.
- Στην πράξη η *break* συναντάται σχεδόν πάντοτε, ακόμη και μετά τις προτάσεις τής *default*. Το τελευταίο γίνεται για να προστατευθούμε από το δύσκολο στην ανεύρεση σφάλμα που θα προκύψει από μελλοντική προσθήκη μίας νέας ετικέτας με ταυτόχρονη παράλειψη προσθήκης πριν από αυτή τής *break*.

switch() (συνέχεια)

Η λειτουργία της *switch* διέπεται από το ακόλουθο σύνολο κανόνων:

- Κάθε *case* πρέπει να έχει μία *int* ή *char* σταθερά έκφραση.
- Δύο *case* δεν μπορούν να έχουν την ίδια τιμή.
- Οι προτάσεις κάτω από την ετικέτα *default* εκτελούνται όταν δεν ικανοποιείται καμία από τις *case* ετικέτες.
- Η *default* δεν είναι απαραίτητα η τελευταία ετικέτα.
- Οι *case* και *default* μπορούν να τοποθετηθούν με οποιαδήποτε σειρά.
- Η *break* μετά την τελευταία ετικέτα αποτελεί καλή τακτική, αν και δεν είναι απαραίτητη.

Παράδειγμα: Να γραφεί τμήμα κώδικα, το οποίο να δίνει τη δυνατότητα στο χρήστη να εισάγει δύο αριθμούς και στη συνέχεια να εκτελεί επί αυτών επιλεκτικά μία από τις τέσσερις αριθμητικές πράξεις

Λύση:

Χρησιμοποιώντας “δομημένα Ελληνικά”, η διεργασία περιγράφεται ως εξής:

- 1. πάρε δύο αριθμούς*
- 2. ενημέρωσε το χρήστη για δυνατές επιλογές*
- 3. πάρε την επιλογή του χρήστη*
- 4. ανάλογα με την επιλογή*
- 5. εκτέλεσε την αντίστοιχη πράξη*
- 6. εμφάνισε το αποτέλεσμα*
- 7. τερμάτισε*

Ο κώδικας του προγράμματος είναι ο ακόλουθος:

Προγραμματισμός Ι

```
#include <stdio.h>      #include <math.h>
#define MY_ZERO 1E-5
#define ADD 1
#define SUB 2
#define MUL 3
#define DIV 4

main(){
    float num1, num2,result;
    int choice, flag=0;
    printf( "\nGive first number:"); scanf("%f",&num1 );
    printf( "\nGive second number:"); scanf("%f",&num2 );
    printf( "\n Select one of the following:" );
    printf( "\n\t\t\t %d -> + (addition)\n",ADD );
    printf( "\n\t\t\t %d -> - (subtraction)\n",SUB );
    printf( "\n\t\t\t %d -> * (multiplication)\n",MUL );
    printf( "\n\t\t\t %d -> / (division)\n",DIV );
    scanf( "%d",&choice );
```

Κάθε μία από τις πράξεις
αντιστοιχίζεται σε έναν ακέραιο


```
switch(choice){
  case ADD:
    result=num1+num2;
    break;
  case SUB:
    result=num1-num2;
    break;
  case MUL:
    result=num1*num2;
    break;
  case DIV:
    if (fabs(num2)>MY_ZERO) result=num1/num2; // num2 != 0
    else { printf( "\\t\\t ERROR: division by 0" ); flag=1; }
    break;
  default:
    printf( "This selection is not supported" );
    break;
} // τέλος της switch
if (!flag) printf( "\\n\\tResult: %f\\n",result ); } // τέλος της main
```


Αποτελέσματα:

```
C:\temp\try.exe

Give first number:-1.23
Give second number:0.0000002
Select one of the following:
    1 -> + (addition)
    2 -> - (subtraction)
    3 -> * (multiplication)
    4 -> / (division)
4
ERROR: division by 0
```

```
C:\temp\try.exe

Give first number:-1.23
Give second number:0.666
Select one of the following:
    1 -> + (addition)
    2 -> - (subtraction)
    3 -> * (multiplication)
    4 -> / (division)
4
Result: -1.846847
```